

شناسایی عوامل موثر بر الگوی حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی با استفاده از نظریه سه شاخگی

تاریخ دریافت: ۹۷/۰۹/۱۵ - تاریخ پذیرش: ۹۷/۱۲/۰۱

خلاصه

مقدمه

پژوهش حاضر با هدف شناسایی و رتبه بندی عوامل موثر بر حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی با استفاده از نظریه سه شاخگی طراحی و اجرا گردید.

روش کار

پژوهش حاضر از نوع، توصیفی-تحلیلی می باشد که به صورت میدانی انجام گردید. جامعه آماری این پژوهش شامل صاحب نظران و مدیران ستادی آموزش و پرورش کشور ایران بودند. بر اساس انتخاب هدفمند، تعداد ۲۰ نفر به عنوان نمونه تحقیق مشخص گردیدند. ابزار تحقیق پرسشنامه ای محقق ساخته با ۴۴ سوال که شامل ۴۴ عوامل موثر بر حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی بود به منظور شناسایی این عوامل از مصاحبه های نیمه ساختارمند استفاده گردید. در پژوهش حاضر، به منظور طراحی چارچوب مفهومی تحقیق از نظریه سه شاخگی کمک گرفته شد. به منظور رتبه بندی عوامل از روش الکترون استفاده گردید. کلیه روند تجزیه و تحلیل داده های تحقیق با استفاده از نرم افزار الکترون اسلور انجام گردید.

نتایج

با توجه به یافته های روش الکترون مشخص گردیده که ارتقا نقش بخش خصوصی به عنوان عامل تولید در تقویت رشد با چیرگی ۴۳، تقویت مشارکت مردمی به منظور تاثیرگذاری بر سیاست گذاری با چیرگی ۴۱ و فعال ساختن جامعه مدنی (از طریق اطلاعات، مشاوره و مشارکت) با چیرگی ۳۷ عامل-های مهم اول تا سوم مشخص گردیدند.

نتیجه گیری

همچنین نتایج این آزمون نشان داد که افزایش سطح رضایت افراد استفاده کننده از خدمات آموزشی، ارتقای مدیریت دانش و منابع و مدیریت انتظارات اولیا در نظام آموزشی با چیرگی صفر کم اهمیت ترین عوامل موثر بر حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی مشخص گردیدند.

کلمات کلیدی

حکمرانی تربیتی مناسب، نظام آموزشی، نظریه سه شاخگی

رضا منیعی^۱

نادر سلیمانی*^۲

ناصر عباس زاده^۳

سید موسی طباطبایی^۴

^۱ دانشجوی دکترا، گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد

اسلامی، واحد گرمسار، گرمسار، ایران.

^۲ دانشیار، گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد

گرمسار، گرمسار، ایران.

^۳ دانشیار، گروه مدیریت، دانشگاه امام علی (ع)، تهران، ایران.

^۴ استادیار، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه سمنان،

سمنان، ایران.

Email: drnasoleimani@yahoo.com

مقدمه

با توجه به تحولات محیطی و تغییرات شگرف و سریع در تمام ساحت‌ها و عرصه‌های زندگی فردی و اجتماعی انسان‌ها، به‌ویژه در حوزه فناوری‌های ارتباطی و اطلاعات، نظام‌های آموزشی، تغییر کارکرد داده‌اند (۱) و از کارکرد سنتی و قدیمی، به‌عنوان یک نظام صرفاً آموزشی، به کارکرد نوین به‌عنوان نهاد حکمران فرهنگی و تربیتی، تبدیل شده‌اند (۱). بدین دلیل در عصر حاضر نقش نظام‌های آموزشی به‌ویژه آموزش و پرورش فقط در علم‌آموزی، توسعه مهارت‌ها، قابلیت‌های شناختی و آماده کردن کودکان و نوجوانان برای ورود به مدارج تحصیلی بالاتر خلاصه نمی‌شود بلکه کارکرد فرهنگی و تربیتی آن در پیشرفت و توسعه جوامع بسیار حائز اهمیت است (۲).

بررسی عوامل مؤثر بر پیشرفت و ترقی و توسعه در جوامع پیشرفته نشان می‌دهد که همه این کشورها از نهادهای تربیتی، آموزشی و حرفه‌ای توانمند و کارآمد برخوردار هستند. تبلور نهادهای مذکور در تربیت نیروهای انسانی متعهد، دانشمند، متخصص و ماهر است (۳). در دنیای امروز که علم و تکنولوژی با رشد و گسترش وسیع و جهان‌شمول به‌عنوان عامل مهم و اساسی در فرایند رشد و توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جوامع بشری به‌حساب می‌آیند، نهادها و نظام‌های تربیتی و آموزشی و حرفه‌آموزی به‌عنوان شاخصی برای ارزیابی توسعه‌یافتگی کشورها مورد توجه قرار می‌گیرد (۴). در تبیین شاخص‌های توسعه انسانی که هر ساله بر اساس آن سطح توسعه‌یافتگی کشورها مورد ارزیابی قرار می‌گیرد، شاخص آموزش و پرورش از مؤلفه‌های کلیدی سنجش سطح توسعه‌یافتگی کشورها به‌شمار می‌رود. یکی از مباحث اصلی که با توسعه رابطه دارد، حکمرانی مناسب می‌باشد. مباحث مربوط به حکمرانی مناسب بسیار گسترده‌اند: از ارتباط تفکیک‌ناپذیر این اصطلاح با توسعه پایدار گرفته تا اثربخشی مدیریت عمومی ادامه می‌یابد. این اصطلاح تعبیری جدید از مفاهیمی نظیر دموکراسی، حقوق بشر، پاسخگویی، مشارکت و

حاکمیت قانون بوده که با ارائه قالبی جدید تلاش در جمع‌آوری این ارزش‌ها به‌طور یکپارچه دارد (۵).

اخیراً حکمرانی مناسب در حوزه آموزش و پرورش نیز وارد شده است. آموزش و پرورش به‌عنوان نهاد فرهنگی-اجتماعی، نقش اساسی و سرنوشت‌ساز در تربیت نیروی انسانی و تولید سرمایه اجتماعی و فرهنگی و در فرایند رشد و تعالی کشور ایفا می‌کند، به‌گونه‌ای که آینده کشور را می‌توان در آینه آموزش و پرورش امروز به‌نظاره نشست. هدف غایی نظام‌های آموزشی، فراهم آوردن زمینه شناسایی، رشد و شکوفایی استعدادها و تعلیم و تربیت افراد به‌منظور حضور فعال و مؤثر در جامعه و انتقال فرهنگ، ارزش‌ها و اصول حاکم بر کشور به آنان است. به همین سبب حکمرانی مناسب در آموزش و پرورش از اهمیت قابل‌توجهی برخوردار است (۶). بدین دلیل در عصر حاضر نقش نظام‌های آموزشی فقط در علم‌آموزی، توسعه مهارت‌ها، قابلیت‌های شناختی و آماده کردن کودکان و نوجوانان برای ورود به مدارج تحصیلی بالاتر خلاصه نمی‌شود بلکه حکمرانی و کارکرد فرهنگی-تربیتی آن در جامعه مورد توجه بسیاری از صاحب‌نظران علوم تربیتی قرار گرفته و آن را عامل و اساس هرگونه تحول پایدار در عرصه رشد و توسعه اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی می‌پندارند و به نقش آینده‌ساز نظام آموزشی در تربیت انسان‌ها و تبدیل آن‌ها به سرمایه انسانی و افرادی بالنده از لحاظ فرهنگی و اجتماعی اذعان می‌نمایند (۷).

در تحقیقات مختلفی به بررسی حکمرانی مناسب در نظام‌های آموزشی و همچنین راهکارهای توسعه حکمرانی تربیتی مناسب پرداخته شده است. بوراناکی و همکاران در تحقیق خود پی بردند که برخی جنبه‌های مدیریتی و سیاسی نقش مهم و اساسی در بهبود حکمرانی تربیتی مناسب دارد (۸). همچنین زمان در تحقیق خود پی‌برد که مسائل قانونی و حقوقی از اهمیت بالایی در جهت بهبود حکمرانی تربیتی مناسب برخوردار می‌باشند (۹).

همچنین ایانا و همکاران

در تحقیق خود پی‌بردند که مشارکت‌های مردمی به واسطه حضور اولیا در برخی جنبه‌های نظام‌های آموزشی یکی از

گرفته شد. مدل سه شاخگی شامل ساختار، محتوا و زمینه که در طبقه بندی مدل‌ها از نوع مدل‌های منطقی است؛ همه مفاهیم و رویدادها و پدیده‌های سازمانی را می‌تواند در قالب سه شاخه ساختار، محتوا یا رفتار، و زمینه مورد بررسی، مطالعه و مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد. به عبارتی، با معیار سه شاخگی و بر مبنای ویژگی هر معیار، مولفه‌ها و متغیرهای کارساز در حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی قابل طبقه بندی است که به اختصار ابعاد آن مرور می‌گردد. منظور از شاخه ساختار، همه عناصر، عوامل و شرایط فیزیکی و غیر انسانی سازمان است که با نظم و قاعده قابل مطالعه، قالب، پوسته، بدنه و یا شمای فیزیکی و مادی سازمان را می‌سازند؛ نظیر تمام منابع مادی، مالی و اطلاعاتی که وقتی با ترکیب خاصی در بدنه کلی جاری می‌شوند. شاخه رفتاری (محتوا)، شامل مباحث انسان و روابط انسانی مربوط به حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی است که با هنجارهای رفتاری، ارتباطات و الگوهای خاصی به هم پیوسته‌اند و محتوای اصلی و زنده محیط درونی سازمان‌ها را تشکیل می‌دهند. منظور از شاخه زمینه، تمام شرایط و عوامل محیطی است که بر سازمان محاط بوده، بستر مهم حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی را تشکیل می‌دهند. در این تحقیق سه شاخه شامل عوامل ساختاری شامل سیستم مدیریت، شبکه‌سازی، پیوندهای استراتژیک و منابع اطلاعاتی می‌باشد.

ابزار پژوهش

ابزار تحقیق پرسشنامه‌ای محقق ساخته با ۴۴ سوال که شامل ۴۴ عوامل موثر بر حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی بود به منظور شناسایی این عوامل از مصاحبه های نیمه ساختارمند استفاده گردید. پرسشنامه تحقیق به صورت ماتریس عوامل موثر بر حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی در ساختار، محتوا و زمینه و بر اساس روش الکره طراحی گردیده بود. روایی محتوایی این پرسشنامه با استفاده از نظرات هفت تن از اساتید دانشگاهی مورد بررسی قرار گرفت. همچنین در خصوص روایی محتوایی این پرسشنامه نیز با استفاده از فرم‌های روایی سنجی شاخص روایی محتوا و ضریب نسبی روایی محتوا؛ روایی

مسائل مهم در بهبود حکمرانی تربیتی مناسب می‌باشد (۱۰). با بررسی برخی پژوهش‌های انجام شده در این حوزه می‌توان پی برد که خلا تحقیقاتی در جهت عوامل موثر بر حکمرانی تربیتی مناسب در نظام‌های آموزشی به خصوص در کشور ایران وجود دارد. تفاوت‌های عمده در نتایج تحقیقات انجام شده در این حوزه سبب گردیده است تا ابهامات اساسی در این خصوص ایجاد گردد. از طرفی با توجه به اینکه مساله حکمرانی تربیتی مناسب یک مساله منحصر به فرد و ویژه یک محیط جغرافیایی می‌باشد، لذا می‌توان اعلام داشت که نیاز به انجام تحقیقات جامع جهت بررسی عوامل موثر بر حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی ضروری می‌باشد. از طرفی آموزش و پرورش کشور به دلایل مختلف توانایی پاسخگویی به نیازهای جامعه را ندارد و در رهبری و اداره کردن و انجام وظایف خود با مشکلات نظری و عملی فراوانی روبروست، مشکلات عدیده‌ای که نظام آموزشی مانند ترک تحصیل، مردودی، عدم عدالت آموزشی و بی‌انگیزگی دانش آموزان و معلمان گویای این مسئله است (۱۱). رهایی از کاستی‌ها و ناکارآمدی‌های موجود و دستیابی به آموزش و پرورش پویا و اثربخش نیازمند تحول عمیق در حکمرانی این نهاد سرنوشت‌ساز است تا با بازخوانی و بازتولید تمام عوامل مؤثر پیدا و پنهان این نظام، بتوان با استفاده بهینه از فرصت‌ها، منابع و امکانات تحقق اهداف و حکمرانی آموزش و پرورش را تسهیل و تسریع کرد. از این رو تحقیق حاضر با هدف رفع کاستی‌های موجود در خصوص عوامل موثر بر حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی سعی در پاسخ به این سوال دارد که رتبه بندی عوامل موثر بر حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی به چه صورت می‌باشد؟

روش کار

تحقیق حاضر از نوع، تحقیقات توصیفی تحلیل می‌باشد که به صورت میدانی انجام گردید. جامعه آماری این پژوهش شامل صاحب‌نظران و مدیران ستادی آموزش و پرورش کشور ایران تشکیل دادند. بر اساس انتخاب هدفمند، تعداد ۲۰ نفر به عنوان نمونه تحقیق مشخص گردیدند. در پژوهش حاضر، به منظور طراحی چارچوب مفهومی تحقیق از نظریه سه شاخگی کمک

مورد تأیید قرار گرفت. مقدار ضریب نسبی روایی محتوا با توجه به تعداد اساتید (۷ نفر)، ۰/۹۹ و مقدار شاخص روایی محتوا، ۰/۹۹ برای پرسشنامه به دست آمد. بنابراین روایی محتوی پرسشنامه تحقیق مورد تأیید قرار گرفت. پایایی این پرسشنامه با استفاده از محاسبه آلفای کرونباخ با میزان ۰/۸۰ مورد تأیید قرار گرفت.

یافته ها

به منظور رتبه بندی عوامل از روش الکترون استفاده گردید. کلیه روند تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق با استفاده از نرم افزار الکترون اسلور^۱ انجام گردید. در این روش کلیه گزینه ها با استفاده از مقایسه‌های غیر رتبه‌ای مورد ارزیابی قرار گرفته و به این ترتیب گزینه‌های غیرموثر حذف می‌شوند. در این روش به جای رتبه بندی گزینه‌ها از مفهوم جدیدی معروف به مفهوم غیررتبه‌ای استفاده می‌شود. به طور مثال ممکن است از نظر ریاضی گزینه‌ای هیچ ارجحیتی به دیگر گزینه نداشته باشد اما تصمیم گیرنده و تحلیل گر بهتر بودن آن گزینه به دیگری را بپذیرد. در این روش کلیه گزینه‌ها با استفاده از مقایسه‌ها غیر رتبه ای مورد ارزیابی قرار گرفته و بدان طریق گزینه‌های غیرموثر حذف می‌شوند. کلیه مراحل اجرای این روش بر مبنای یک مجموعه هماهنگ و یک مجموعه غیرهماهنگ پایه ریزی می‌شوند که به این دلیل این روش معروف به آنالیز هماهنگی هم می‌باشد. به علت تعدد عوامل شناسایی شده و نبود اتفاق نظرهای اولیه در برخی حوزه‌ها و همچنین تفاوت‌های عمده در نظرات خبرگان، از این روش جهت رتبه بندی مناسب‌تر و معقول‌تر عوامل استفاده گردید.

در این تحقیق پس از بررسی‌های انجام شده تعداد ۴۴ عامل موثر بر حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی مشخص گردید. این عوامل در جنبه‌ها و حوزه‌های مختلف وجود داشت. این عوامل در طی مصاحبه‌های انجام شده با نمونه‌های تحقیق بود. به منظور رتبه بندی این عوامل از روش الکترون استفاده گردید. جدول شماره ۱ تعداد چیرگی مربوط به هر عامل را نشان می‌دهد. در این جدول هر میزان تعداد چیرگی بالاتر باشد، نشان دهنده اهمیت بالای آن عامل می‌باشد.

جدول ۱- محاسبه تعداد چیرگی

رتبه	تعداد چیرگی	عوامل
اول	۴۳	ارتقا نقش بخش خصوصی به‌عنوان عامل تولید در تقویت رشد
دوم	۴۱	تقویت مشارکت مردمی به منظور تاثیرگذاری بر سیاست‌گذاری
سو	۳۷	فعال ساختن جامعه مدنی (از طریق اطلاعات، مشاوره و مشارکت)
چهارم	۳۶	کاهش تصدی‌گری دولت و تمرکزگرایی
پنجم	۳۱	شفاف سازی و گزارش دلایل شکست در برنامه‌های آموزشی
ششم	۳۱	تضمین انسجام و وحدت سیاسی در سطوح مختلف آموزشی
هفتم	۳۰	توانمند کردن مدارس و مراکز آموزشی برای برنامه ریزی و مدیریت
هشتم	۲۹	پشتیبانی از اقدامات وحدت بخش و کارکردهای نظارتی
نهم	۲۹	تعیین و ارتقای دائمی استانداردها و هنجارهای مراکز آموزشی
دهم	۲۸	افزایش آگاهی دانش آموزان به حقوق خود
یازدهم	۲۸	پاسخگویی غیر سلسله مراتبی در نظام آموزشی
دوازدهم	۲۶	بینش استراتژیک و توسعه پایدار در نظام آموزشی
سیزدهم	۲۴	کاهش خطرپذیری‌ها در عرصه سرمایه‌گذاری آموزشی
چهاردهم	۲۴	جریان آزاد اطلاعات و قابلیت دسترسی سهل و آسان به آن در نظام آموزشی
پانزدهم	۲۳	تسهیل تعاملات بین المللی آموزشی
شانزدهم	۲۳	برقراری عدالت و تامین چتر حمایت اجتماعی در نظام آموزشی
هفدهم	۲۳	نقش دولت به‌عنوان تسهیل کننده فعالیت‌های آموزشی
هجدهم	۲۰	یکپارچه سازی طرح‌های آموزشی
نوزدهم	۲۰	مشارکت مردم (سهامداران و یا ذینفعان) در امور آموزش و پرورش
بیستم	۲۰	بهینه‌سازی سرمایه‌گذاری در آموزش و پرورش
بیست و یکم	۱۶	ارتقای اداره امور آموزش و پرورش به صورت کارآمد در نظام آموزشی
بیست و دوم	۱۶	پرهیز از سیاست زدگی در آموزش و پرورش
بیست و سوم	۱۵	پاسخگویی نهادها، سازمان‌ها و مراکز آموزشی
بیست و چهارم	۱۲	دیدگاهی گسترده و بلندمدت مدیران ارشد در خصوص حکمرانی
بیست و پنجم	۹	تدوین سیاست‌های مناسب در خصوص حکمرانی تربیتی مناسب و پیاده سازی آن نظام آموزشی
بیست و ششم	۹	گسترش عدالت آموزشی
بیست و هفتم	۹	توسعه حکمرانی محلی در نظام آموزشی
بیست و هشتم	۸	توسعه زیرساخت‌های اجتماعی و فیزیکی
بیست و نهم	۸	فراهم نمودن زمینه ارائه نظرات متفاوت در عرصه‌های مختلف
سی ام	۷	ایجاد فرصت مساوی در نظام آموزشی
سی و یکم	۷	یکپارچه کردن فرآیندهای درونی به منظور نیل به کارآیی در نظام آموزشی

^۱ - Electre Solver

رتبه	تعداد چیرگی	عوامل
سی و دوم	۷	ارتقای حاکمیت قوانین در نظام آموزشی
سی و سوم	۶	اعتماد ساختار حکمرانی به مدیران و معلمان
سی و چهارم	۵	دسترسی به منابع و تصمیم گیری ها به صورت یکسان
سی و پنجم	۵	تمرکززدایی منابع و اختیارات
سی و ششم	۵	ارتقای رفاه و آرامش پایدار، یا به رسمیت شناختن حقوق مساوی دانش در نظام آموزشی
سی و هفتم	۴	ایجاد اعتماد و انگیزه در معلمان از طریق ارتباطات بهتر
سی و هشتم	۳	تنظیم فعالیت مدارس در راستای استفاده کارا از منابع درونی سازمان
سی و نهم	۲	تفویض اختیار و وظایف دولت
چهل و یکم	۱	ارائه برنامه ریزی آموزشی براساس آمایش سرزمین
چهل و یکم	۱	بهبود حمایت کامل از حقوق افراد در نظام آموزشی
چهل و دوم	۰	افزایش سطح رضایت افراد استفاده کننده از خدمات آموزشی
چهل و سوم	۰	ارتقای مدیریت دانش و منابع
چهل و چهارم	۰	مدیریت انتظارات اولیا در نظام آموزشی

مختلف و برنامه ریزی کاربردی در مسیرهای مختلف می باشد. بوراناکیت و همکاران در تحقیق خود مشخص نمود که مساله حکمرانی تربیتی مناسب نیازمند یک تحول گسترده در تمامی ابعاد می باشد (۸). زمان نیز مشخص نمودند که نگاه تک بعدی و کوتاه نمی تواند به ارتقا وضعیت حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی منجر گردد (۹). به نظر می رسد ضعف های عمده در نظام آموزشی کشور ایران و عدم توجه به گسترش حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی سبب گردیده است تا در وضعیت فعلی مسائل مختلف و عمده ای در این حوزه تاثیرگذار باشد که تنوع این عوامل نشان دهنده نیاز به یک تحول عظیم در نظام آموزشی در جهت حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی می باشد.

تحقیق حاضر همچنین نشان داد که در میان عوامل شناسایی شده، ارتقا نقش بخش خصوصی به عنوان عامل تولید در تقویت رشد مهمترین عامل در جهت بهبود حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی می باشد. این مساله نشان دهنده این مهم می باشد که بخش خصوصی یکی از مسائل مهم در بهبود و گسترش حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی می باشد. به عبارتی فقدان بخش خصوصی در شرایط موجود در نظام آموزشی کشور سبب گردیده است تا ارتقا نقش بخش خصوصی به عنوان عامل تولید در تقویت رشد به عنوان مهمترین عامل جهت بهبود حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی مشخص گردد. یائو و همکاران در تحقیق خود مشخص نمودند که بخش خصوصی نقش مهم و ایفا کننده ای در جهت بهبود حکمرانی مناسب را دارا می باشد (۱۱). رونبرگ و همکاران نیز در تحقیق خود پی برد که بخش خصوصی به عنوان یک عامل مهم در جهت بهبود حکمرانی تربیتی مناسب می باشد (۱۲). به نظر می رسد بخش خصوصی به علت پتانسیل های اقتصادی، اجتماعی و آموزشی خود نقش مهمی در ارتقا وضعیت حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی دارد. به عبارتی ارتقا نقش بخش خصوصی سبب می گردد تا شرایط جهت شایسته سالاری در نظام آموزشی کشور گسترش یابد و برخی نفوذهای گروه های قدرت بر نظام های آموزشی کاهش یابد.

با توجه به نتایج روش الکترون مشخص گردیده که ارتقا نقش بخش خصوصی به عنوان عامل تولید در تقویت رشد با چیرگی ۴۳، تقویت مشارکت مردمی به منظور تاثیرگذاری بر سیاست گذاری با چیرگی ۴۱ و فعال ساختن جامعه مدنی (از طریق اطلاعات، مشاوره و مشارکت) با چیرگی ۳۷ عامل های مهم اول تا سوم مشخص گردیدند. همچنین نتایج این آزمون نشان داد که افزایش سطح رضایت افراد استفاده کننده از خدمات آموزشی، ارتقای مدیریت دانش و منابع و مدیریت انتظارات اولیا در نظام آموزشی با چیرگی صفر کم اهمیت ترین عوامل موثر بر حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی مشخص گردیدند.

بحث و نتیجه گیری

ضرورت بهبود و گسترش حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی سبب گردیده است تا تحقیق حاضر با هدف شناسایی و رتبه بندی عوامل موثر بر حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی با استفاده از نظریه سه شاخگی طراحی و اجرا گردد. تحقیق حاضر مشخص نمود که عوامل مختلفی در حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی تاثیرگذار می باشد. ماهیت این عوامل نشان دهنده این مهم می باشد که توجه به حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی نیازمند توجه به مسائل مختلف و متعددی می باشد. از این رو در مسیر بهبود و گسترش حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی نیازمند توجه به حیطه های

و تخصیص منابع، پاسخگویی صریح، مدیریت مشارکتی، برنامه ریزی غیرمتمرکز، ایجاد اعتماد و وفاق اجتماعی، زیرساختهای فرهنگی و اجتماعی و سرمایه گذاری آموزشی تأکید می شود، که همه اینها با حکمرانی مناسب امکان تحقق می یابد. با توجه به نتایج تحقیق حاضر پیشنهاد می گردد تا مشارکت مردم (سهامداران و یا ذینفعان) در امور آموزش و پرورش افزایش یابد و زمینه ارائه نظرات متفاوت در عرصه های مختلف فراهم شود. همچنین پیشنهاد می گردد تا تصدی گری دولت و تمرکزگرایی در آموزش و پرورش کاهش یابد و زمینه حضور بخش خصوصی در نظام آموزشی کشور فراهم گردد. با توجه به نتایج تحقیق حاضر پیشنهاد می گردد پاسخگویی صریح، ایجاد اعتماد و وفاق اجتماعی و حکمرانی مبتنی بر قانون سر لوحه کار آموزش و پرورش قرار بگیرد.

References

1. Jørgensen TB, Sørensen DL. Codes of good governance: National or global public values?. *Public Integrity*. 2012;15(1):71-96.
2. Costandi S, Hamdan A, Alareeni B, Hassan A. Educational governance and challenges to universities in the Arabian Gulf region. *Educational Philosophy and Theory*. 2019;51(1):70-86.
3. D'Angelo K, Krivel-Zacks G, Johnson C. Finding Good Governance: Collaboration Between the University of British Columbia and the Richmond School District. In *Problem-Based Learning in Teacher Education 2016* (pp. 73-83). Springer, Cham.
4. Davis TJ. Good governance as a foundation for sustainable human development in sub-Saharan Africa. *Third World Quarterly*. 2017;38(3):636-54.
5. Heinrich CJ. The role of performance management in good governance and its application in public education. *Employment Research Newsletter*. 2015;22(3):2.
6. Karl TL. Oil-led development: social, political, and economic consequences. *Encyclopedia of energy*. 2007;4(8):661-72.
7. Booranakit N, Tungkunan P, Suntrayuth D, Ebenezer J. Good Governance of Thai Local Educational Management. *Asia-Pacific Social Science Review*. 2018;18(1):62-77.
8. Zaman K. Quality guidelines for good governance in higher education across the globe. *Pacific Science Review B: Humanities and Social Sciences*. 2015 Jan 1;1(1):1-7.

تحقیق حاضر همچنین نشان داد که تقویت مشارکت مردمی به منظور تاثیرگذاری بر سیاست گذاری و فعال ساختن جامعه مدنی (از طریق اطلاعات، مشاوره و مشارکت) نقش مهمی بر ارتقا وضعیت حکمرانی تربیتی مناسب در نظام آموزشی دارد. کوستاندی و همکاران در تحقیق خود پی بردند که جذب مشارکت های مردمی یکی از اصول حکمرانی مناسب می باشد. الیانا و همکاران نیز مشخص نمودند که بدون توجه به مشارکت های مردمی ارتقا حکمرانی تربیتی مناسب امری دشوار خواهد بود (۱۳). به نظر می رسد مشارکت های مردمی سبب می گردد تا پتانسیل مناسبی در نظام های آموزشی جهت توسعه حکمرانی تربیتی مناسب ایجاد گردد. این مساله ناشی از کارکردهای مشارکت های مردمی و فواید آن در حوزه های مالی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی در سازمان ها و نظام ها می باشد. به عبارتی مشارکت های مردمی سبب می گردد تا در روند سیاست گذاری در نظام های آموزشی مخاطرات کمتری وجود داشته باشد که این مساله منجر به بهبود حکمرانی تربیتی مناسب در نظام های آموزشی خواهد شد.

از طرفی فعال ساختن جامعه مدنی (از طریق اطلاعات، مشاوره و مشارکت) سبب می گردد تا در مرحله اول ضرورت و دغدغه توجه به مسائل مربوط به حکمرانی تربیتی مناسب در نظام های آموزشی در سطح جامعه ایجاد گردد. این مساله سبب می گردد تا توجه به حکمرانی تربیتی مناسب به عنوان یک ارزش، همواره مورد تلاش جوامع قرار گیرد. از این رو فعال ساختن جامعه مدنی (از طریق اطلاعات، مشاوره و مشارکت) ضمن ارتقای ضرورت توجه به حکمرانی تربیتی مناسب سبب بهبود وضعیت این مساله در نظام های آموزشی می گردد.

در نظریه حکمرانی مناسب، ضمن پذیرش دخالت منطقی دولت بر نقش تسهیل گری آن تأکید می شود و با رویکرد توسعه سیاسی و دموکراسی بر نقش مهم دولت در بسترسازی به منظور تقویت نهادهای مدنی، آزادیهای اجتماعی تأکید می شود. بنابراین موضوع حکمرانی مناسب در آموزش و پرورش باهدف دستیابی به توسعه انسانی پایدار مطرح شده که در آن بر حکمرانی مبتنی بر قانون، برقراری عدالت در آموزش

- Governance Theorien 2019 (pp. 711-727). Springer VS, Wiesbaden.
12. Elyana L, Utanto Y, Widhanarto GP, Maretta YA. Analysis of parent's discriminant partnership in the success of implementation of good school governance. InMATEC Web of Conferences 2018 (Vol. 205, p. 00012). EDP Sciences.
 13. Lewis S, Sellar S, Lingard B. PISA for schools: Topological rationality and new spaces of the OECD's global educational governance. Comparative Education Review. 2016 Feb 1;60(1):27-57.
 9. Kelly R. Creative development: Transforming education through design thinking, innovation, and invention. Brush Education; 2016 Jun 29.
 10. Yao W, Weng M, Ye T. Towards Good Governance of an Entrepreneurial University: The Case of Zhejiang University. InUniversity Governance and Academic Leadership in the EU and China 2019 (pp. 82-97). IGI Global.
 11. Rönnerberg L, Lindgren J, Lundahl L. Education governance in times of marketization. InHandbuch Educational

*Original Article***Identification of effective factors on good educational governance in educational system using three-branch theory**

Received: 06/12/2018 - Accepted: 20/02/2019

Reza Maniei¹Nader Soleimani^{۲*}Naser Abbaszadeh^۳Seyed Mosa Tabatabaee^۴

¹ Ph.D. Student, Department of Educational Administration, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran.

^۲ Associate Professor, Department of Educational Administration, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran.

drnasoleimani@yahoo.com

(Corresponding Author)

³ Associate Professor, Department of Management, Imam Ali University, Tehran, Iran.

⁴ Assistant professor, Department of cognitive sciences, faculty of psychology and education sciences, Semnan university, Semnan, Iran.

Email: drnasoleimani@yahoo.com

Abstract

Introduction: The present study was designed and implemented with the aim of identifying and ranking the effective factors on good educational governance in the educational system using the three-branch theory.

Materials & Methods: The present study is a descriptive analytical study that was conducted field experiment. The statistical population of this study consisted of experts and educators of Iran's education system. Based on targeted selection, 20 people were identified as the sample of the study. The research instrument was a researcher-made questionnaire with 44 questions that included 44 effective factors on good educational governance in the educational system. In order to identify these factors, semi-structured interviews were used. In the present study, in order to design the conceptual framework of the research, three-branch theory was used. Electricity method was used to rank the factors. All data analysis process was performed using the Sulur Electric Software.

Results: With regard to the results of the method of electricity, it has been determined that the promotion of the role of the private sector as a factor in generating growth with overarching 43, strengthening popular participation in order to influence policy making with overlay 41 and activating civil society (through information, consultation and participation) Over 37 important factors from the first to third were identified.

Conclusion: The results of this test showed that increasing the level of satisfaction of people using educational services, improving knowledge management and resources and managing the expectations of parents in educational system with zero overlay were the least important factors affecting good educational governance in educational system.

Key words: good educational governance, educational system, three-branch theory